

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC
SOLUTIONS

TA'LIM MAZMUNI VA UNING PEDAGOGIK AHAMIYATI.
THE CONTENT OF EDUCATION AND ITS PEDAGOGICAL
SIGNIFICANCE.

Jo'raqulova Muattar Muzrob qizi

*Kattaqo'rg'on davlat pedagogika instituti Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 1-bosqich
talabasi.*

*Ilmiy rahbar: Saidova Ozoda,
pedagogika fani o'qituvchisi.*

Annotatsiya: Mazkur tezisda ta'lim mazmunining mohiyati, uning tarkibiy qismlari, shakllanish tamoyillari hamda zamonaviy ta'lim tizimidagi ahamiyati keng yoritilgan. Ta'lim mazmunining jamiyat taraqqiyoti bilan uzviy bog'liqligi, yosh avlodning bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalarini rivojlantirishdagi roli tahlil qilingan. Shuningdek, davlat ta'lim standartlari, o'quv rejalari va fan dasturlarining ta'lim mazmunini shakllantirishdagi o'rni ilmiy asosda bayon etilgan. Tezisda zamonaviy pedagogik texnologiyalar, innovatsion yondashuvlar va kompetensiyaviy ta'limning ta'lim mazmunini boyitishdagi ahamiyati ham ochib berilgan. Ta'lim mazmunining barkamol shaxsni shakllantirish, milliy va umuminsoniy qadriyatlarni singdirish hamda jamiyatning intellektual salohiyatini oshirishdagi o'rni yoritilgan.

Abstract: This thesis widely highlights the essence of educational content, its structural components, principles of formation, and its importance in the modern education system. The relationship between educational content and social development, as well as its role in developing students' knowledge, skills, abilities, and competencies are analyzed. Scientific information is provided about the role of state educational standards, curricula, and subject programs in shaping educational content. The thesis also reveals the importance of modern pedagogical technologies, innovative approaches, and competency-based education in enriching educational content. Furthermore, the role of educational content in forming a harmoniously developed personality, instilling national and universal values, and increasing the intellectual potential of society is described.

Kalit so'zlar: Ta'lim mazmuni, pedagogika, bilim, ko'nikma, malaka, kompetensiya, davlat ta'lim standarti, o'quv dasturi, innovatsion texnologiya, ta'lim tizimi, tarbiya, metod, didaktika.

Keywords: Educational content, pedagogy, knowledge, skills, competence, state educational standards, curriculum, innovative technology, education system, upbringing, method, didactics.

Ta'lim mazmuni pedagogika fanining eng muhim tushunchalaridan biri hisoblanadi. U yosh avlodga berilishi zarur bo'lgan bilimlar, amaliy ko'nikmalar, malakalar va hayotiy tajribalar tizimini o'z ichiga oladi. Har qanday jamiyatning taraqqiyoti ta'lim tizimining

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

rivojlanganlik darajasiga bog'liq bo'lib, ta'lim mazmuni ushbu tizimning asosiy tarkibiy qismi sanaladi.

Bugungi globallashuv va axborot texnologiyalari rivojlangan davrda ta'lim mazmunini zamonaviy talablar asosida tashkil etish dolzarb vazifalardan biridir. Chunki jamiyatning iqtisodiy, siyosiy va madaniy rivojlanishi yoshlarning bilim saviyasi va intellektual salohiyatiga bevosita bog'liqdir. Shu sababli ham ta'lim mazmuni doimiy ravishda takomillashtirib boriladi.

Ta'lim mazmuni faqat nazariy bilimlar yig'indisi emas, balki o'quvchilarning dunyoqarashi, mustaqil fikrlashi, ijodiy qobiliyati va axloqiy fazilatlarini shakllantirish vositasidir. Zamonaviy pedagogikada ta'lim mazmunini ishlab chiqishda shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv va innovatsion texnologiyalar muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Ta'lim mazmuni jamiyat ehtiyojlari asosida shakllanadi. Har bir tarixiy davrda insoniyat taraqqiyoti, fan va texnika rivoji ta'lim mazmunining yangilanib borishini talab qiladi. Shu bois bugungi kunda o'quvchilarda nafaqat bilim olish, balki uni amaliyotda qo'llash, mustaqil qaror qabul qilish va zamonaviy texnologiyalardan foydalana olish kompetensiyalarini shakllantirish muhim vazifaga aylangan.

Ta'lim mazmuni — bu o'quvchilarga o'qitish jarayonida beriladigan ilmiy bilimlar, amaliy ko'nikma va malakalar, ijodiy faoliyat tajribasi hamda axloqiy qadriyatlar tizimidir. U shaxsni har tomonlama rivojlantirishga xizmat qiladi. Ta'lim mazmuni yordamida yosh avlod hayotga tayyorlanadi, kasb-hunar egallaydi va jamiyatda o'z o'rnini topadi.

Pedagogikada ta'lim mazmunining quyidagi tarkibiy qismlari ajratib ko'rsatiladi:

ilmiy bilimlar tizimi;

amaliy ko'nikma va malakalar;

ijodiy faoliyat tajribasi;

hissiy-qadriyatli munosabatlar tajribasi.

Ilmiy bilimlar o'quvchilarga tabiat, jamiyat va tafakkur haqidagi tushunchalarni beradi. Ko'nikma va malakalar esa olingan bilimlarni amaliyotda qo'llash imkonini yaratadi. Ijodiy faoliyat tajribasi o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi. Axloqiy qadriyatlar esa shaxsning ma'naviy kamolotini ta'minlaydi.

Ta'lim mazmuni davlat ta'lim standartlari asosida belgilanadi. Davlat ta'lim standartlari ta'limning minimal talablari va o'quvchilarning egallashi zarur bo'lgan bilim darajasini belgilaydi. O'quv rejalari va fan dasturlari esa mazkur bilimlarni bosqichma-bosqich o'rgatishni tashkil etadi.

O'quv dasturlarida fanlarning maqsadi, vazifasi, mavzular hajmi va o'qitish usullari ko'rsatiladi. Bu esa ta'lim jarayonining izchil va tizimli tashkil etilishiga xizmat qiladi. Ta'lim mazmunining to'g'ri belgilanishi o'quvchilarning bilim darajasi va ta'lim sifati oshishiga olib keladi.

Zamonaviy ta'lim tizimida kompetensiyaviy yondashuv muhim o'rin egallaydi. Kompetensiya — bu shaxsning bilim, ko'nikma va tajribalarni amaliyotda samarali qo'llay

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

olish qobiliyatidir. Shu sababli bugungi kunda ta'lim mazmuni faqat nazariy bilim berishga emas, balki amaliy faoliyatni rivojlantirishga ham qaratilmoqda.

Innovatsion pedagogik texnologiyalar ta'lim mazmunining samaradorligini oshirishda katta ahamiyatga ega. Interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, multimedia vositalari va elektron ta'lim resurslari o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Shu bilan birga, mustaqil ta'lim olish va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantiradi.

Ta'lim mazmuni tarbiya bilan chambarchas bog'liqdir. Chunki ta'lim jarayonida o'quvchilarga nafaqat bilim beriladi, balki ularda vatanparvarlik, insonparvarlik, mehnatsevarlik va milliy qadriyatlarga hurmat tuyg'ulari ham shakllantiriladi. Shu sababli ta'lim mazmuni barkamol avlodni tarbiyalashning asosiy vositasi hisoblanadi.

Ta'lim mazmunining muhim vazifalaridan biri yoshlarni kasb-hunarga yo'naltirishdir. Zamonaviy jamiyatda raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlash ta'lim tizimining asosiy maqsadlaridan biri hisoblanadi. Shu bois ta'lim mazmuniga zamonaviy kasblar, texnologiyalar va innovatsion bilimlar kiritilmoqda.

Bugungi kunda raqamli texnologiyalarning rivojlanishi ta'lim mazmuniga ham katta ta'sir ko'rsatmoqda. Elektron darsliklar, masofaviy ta'lim platformalari va virtual laboratoriyalar o'quvchilarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Bu esa ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Ta'lim mazmunini shakllantirishda didaktik tamoyillar muhim rol o'ynaydi. Ilmiylik, tizimlilik, izchillik, tushunarlilik, nazariya va amaliyot birligi kabi tamoyillar ta'lim samaradorligini oshirishga yordam beradi. Ushbu tamoyillar asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarning puxta bilim olishiga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, ta'lim mazmuni ta'lim tizimining asosiy tarkibiy qismi bo'lib, jamiyat taraqqiyoti va shaxs kamolotida muhim o'rin tutadi. U o'quvchilarning bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalarini shakllantirish orqali barkamol insonni tarbiyalashga xizmat qiladi.

Zamonaviy ta'lim tizimida ta'lim mazmunini takomillashtirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish hamda kompetensiyaviy yondashuvni rivojlantirish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Ta'lim mazmunining to'g'ri tashkil etilishi yosh avlodning intellektual salohiyatini oshirish, mustaqil fikrlashini rivojlantirish va jamiyatning barqaror taraqqiyotini ta'minlashga xizmat qiladi.

Shuningdek, ta'lim mazmuni yoshlarni milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalaydi, ularni kasb-hunarga yo'naltiradi va hayotga tayyorlaydi. Demak, ta'lim mazmunini muntazam ravishda yangilab borish va zamon talablariga moslashtirish bugungi kunning eng muhim pedagogik vazifalaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. — Toshkent, 2020.
- 2.Pedagogika. — Toshkent: O‘qituvchi, 2019.
- 3.Tolipov O‘., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar. — Toshkent, 2017.
- 4.Azizxo‘jayeva N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. — Toshkent, 2016.
- 5.Ishmuhammedov R. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. — Toshkent, 2018.
- 6.Pedagogika nazariyasi va tarixi. — Toshkent: Fan, 2021.
- 7.Egamberdiyev E. Didaktika asoslari. — Toshkent, 2018.
- 8.Slastenin V.A. Pedagogika. — Moskva, 2015.
- 9.Podlasiy I.P. Pedagogika. — Moskva, 2017.
- 10.Farberman B.L. Ilg‘or pedagogik texnologiyalar. — Toshkent, 2019.

